

mos feltételt figyelhettük meg. Cserepek voltak a 99. számhoz vezető bekötőárókban is.

PASZTERNÁK ISTVÁN

249. Nagyszénás, Érpárti-tanyák

(Békés megye) Á

2000. május 4-én Gyenge Antal és Kulcsár László nagyszénási amatőröknek köszönhetően sikerült behatárolnunk egy, a régészeti szakirodalomban már ismert templomos falu kiterjedését, s templomának pontos helyét.

Az Árpád-kori település a Szénás-éri csatorna keleti oldala és a jól látható, mára már kiszáradt ősmeder nyugati partja között helyezkedik el. Az összefolyástól délre leletanyag nem került elő, az egykori falu e két természetes vízfolyás védelmében feküdt. Mindkét meder partján 400–500 méteres hosszban követhettük a települést. Az ősmederhez közelebb eső részen, a medertől nyugatra 200 m-re találtuk meg a templom helyét, amit a felszínen talált emberi koponya- és hosszúcsontok, pelyvás tégladarabok nagy száma, vasszög egyértelműen jelzett. A lelőhely már korábban szerepelt a régészeti szakirodalomban¹⁸ Gádos, Érpárti-tanyák néven. A templomhely azonosításaként pedig a Rozgonyi-tanya neve szerepelt. Nagy Gyula leírása és terepbejárásunk alapján tudjuk azonban, hogy a hajdani település temploma (a gádos határtól 100–150 méterre keletre) és vélhetően a falu területének nagy része is nagyszénási területre esik.

A helyszíni szemlén részt vett még Szatmári Imre.

RÓZSA ZOLTÁN

250. Nagyszénás, 26. sz. lelőhely

(Békés megye) Sza, Á

Az Orosháza–Szarvas műútból kiinduló Malmos-dűlő mindkét oldalán, a szarvasi úttól 2–300 méterre találtunk szarmata cserepeket. A lelőhely a felszínből néhol kissé kiemelkedő magaslaton található. Északi irányú kiterjedése 5–600 m, a dűlőtől délre elkeskenyedő, északra kiszélesedő. Szélessége 150–300 m között váltakozik.

Sok cserepet szedtünk, kevesebb állatcsontot. A kerámiaanyagban dominál a gyorskorongolt szarmata kori lelet. A gyűjtött leletanyagban Árpád-kori kerámia is előfordult (sütőharang peremtöredéke, hullámvonal-köteges oldaltöredék).

RÓZSA ZOLTÁN

251. Nagyszénás, 27. sz. lelőhely

(Békés megye) Sza

A lelőhely a 26. számútól nyugatra található, a Malmos-dűlőtől délre, a Szénás-ér egy régi medrét kísérő magas partvonulaton, annak keleti részén.

A gyűjtött leletanyag zömében korongolt, szürke szarmata kori kerámia, kevés téglaszínű darabot találtunk. A kerámiaanyagban egyedi darab is található.

RÓZSA ZOLTÁN

252. Nagyszénás, 34. sz. lelőhely

(Békés megye) Sza

A 36. és a 37. sz. lelőhelyektől délre helyezkedik el, a Szénás-ér egy régi medrétől délre, a medret kísérő parttól mintegy 100 méterre. A felszínből enyhén kiemelkedő területen nagy mennyiségű késő szarmata kerámiát találtunk. A lelőhely nagy része a gádos határba esik, ezen a területen terepbejárást végezni a lábon álló kukorica miatt nem tudtunk. A területen korábban már előkerült egy Hadrianus denár és több malomkőtöredék is. A föld sokkal szürkébb árnyalatú, a fekete humuszos területen nem találtunk cserepeket. A lelőhely 400×200–250 m kiterjedésű, kelet felé kissé elkeskenyedő, nyugati irányban kiszélesedő. A gyűjtött leletanyagban egy kelta erősen grafitos oldaltöredéken kívül csak késő szarmata kerámia található. A korongolt kerámia közt a szürkére égetett dominál, kisebb számban fekete fényezéssel, zömmel (sávosan) világosszürkére és sötétszürkére fényezett. A kézikorongolt kerámia száma csekély, valamivel több a kézzel formált anyag. Két orsókarikát is találtunk.

RÓZSA ZOLTÁN

253. Nagyszénás, 37. sz. lelőhely

(Békés megye) Sza, Á

A 36. sz. lelőhelyen az Árpád-kori templomos falut keletről lezáró folyómeder keleti oldalán húzódó dombvonulaton található lelőhelyünk. Kiterjedése teljesen egybeesik a térkép által jelölt magaslattal. Déli irányban a dűlőtől határolja, ez a rész a gyepterület határa is egyben. Kelet felé a magaslat fokozatosan lapos területbe megy át, ahol már szintén nem találtunk cserepeket. Nyugati széle a Szénás-ér régi medrével esik egybe, azon túl nem találtunk szarmata kori cserepeket. A lelőhely tehát egy ÉK-DNy-i irányú dombháton húzódik, a cserepeket egy lapított ovális alakú részen kb. 450 m hosszan és 250 m szélességben gyűjtöttük. A mederhez közel egy 50 méteres körben találtunk Árpád-kori leletanyagot is. A lelőhelyen a föld színe világosabb szürke színű volt.

RÓZSA ZOLTÁN

254. Nagyszénás, 42. sz. lelőhely

(Békés megye) Sza

A lelőhely a 34. sz. lelőhelytől ÉK-re található. A két lelőhelyet 300 m leletmentes sáv választja el egymástól. A 42. lelőhely kiterjedése egybeesik a térkép által is jelölt kiemelkedéssel, a talaj itt is a már említett világosabb szürke színű volt. A lelőhelyet északról és nyugat-

¹⁸ Orosháza története és néprajza. Szerk. NAGY GYULA. Orosháza 1965. 181.